

Om könsdualism

Zomia

2018-02-05

Anarchist Archive

anarchist-archive.org · anarchist-archive@riseup.net

I både väntade och oväntade sammanhang höjs nu röster för könsdualismen. I könsdualisternas värld (som jag själv länge delade) är människor antingen Män eller Kvinnor, och mellan de två finns en mur som inte kan eller får passeras. Förr var det homo- och bisexuella som var måltavlan för ängslig könsdualism, just nu verkar det mer vara transpersoner, intersexuella och ickebinära. Könsdualisterna tycks ofta tro att de står på barrikaderna och kämpar mot någon slags hegemoni, mot "politisk korrekthet", "identitetspolitik" och den rådande ordningen. Det kan vara att feminismen eller Metoo har gått för långt, att det är för mycket regnbågsflaggor, för mycket prat om kön och hbtq-frågor. Problemet är dels att de förväxlar kamp och propaganda för förändring med rådande strukturer och normer, och dels att de vägrar acceptera den faktiskt existerande mångfalden.

För när vi ser på majoritetssamhällets praxis och strukturer kan det inte råda någon tvekan om att könsdualismen är den hårda och till och med våldsamma normen. Staten accepterar än så länge inte fler kön än två, och här ska alla sorteras in. En stor majoritet av familjer uppfostrar sina barn mer eller mindre könsstereotyp. Genom skolan (förskolan undantagen i vissa fall), idrotten, religionen, arbetslivet och (de flesta) kompisgäng och sociala nätverk förstärks könsdualismen ytterligare, så till den milda grad att det är väldigt lätt att bli felkönad som barn och ungdom av okända personer om en inte har en könsdualistiskt korrekt frisyr eller klädsel, eller att bli trakasserad om en avviker från könsnormerna. När det gäller maktförhållanden mellan män och icke-män vet vi alla att det fortfarande på ett generellt plan råder en kraftig obalans när det gäller makt, ekonomi, arbete och våldsanvändning. Det betyder förstås inte att det saknas sammanhang där män är generellt mer utsatta på grund av hur de könas, det kan exempelvis gälla studieresultat eller kriminalisering.

Samtidigt ignoreras den mångfald som finns. Kön är inte EN sak. Kön kan vara juridiskt, socialt, kulturellt och identitetsrelaterat. Vad som står i ens pass, hur en könas i olika sammanhang, vilket kön en uppfostras som, hur en iscensätter kön, hur en upplever sitt kön, är aspekter som ibland går att skilja åt, och ibland inte. Och vi vet alla att de här perspektiven på kön långt ifrån alltid talar samma språk. Könsdualister betonar dock det "biologiska" könet och tycker typiskt sett att flera eller alla av de andra könsaspekterna bör "stämna" med det biologiska könet, alternativt att biologiskt kön är kön "på riktigt", och att det andra är förvirring eller trams. Men inte ens om enbart biologiskt kön skulle existera funkar könsdualismen. Även om en skulle tro på att det är möjligt att tala om ett "rent" biologiskt kön finns också här flera aspekter, och genitalier, kromosomer och hormonnivåer är långt ifrån alltid entydiga. Beroende på hur en räknar verkar det vara någon procent eller så som är bekräftat intersexuella på ett eller annat sätt. Och även utöver det är bilden mer komplex än många tycks tro.

Om alla aspekter av kön pekar i samma riktning används ibland begreppet "cisperson" (i kontrast till transperson). Men jag tror att cispersoners cissighet överskattas. Många av oss, kanske de flesta, kanske till och med alla, har erfarenheter

av situationer där inte alla aspekter av kön harmonierar smidigt.

Min slutsats av detta är att jag personligen hoppas folk kan kliva ned från könsdualismens barrikader och dels bejaka en större könsvariation, dels ta personers specifika upplevelser, erfarenheter och val på större allvar när det gäller detta. En patriarkal värld binder och hämmar oss alla, inte bara icke-män, och patriarkatet förutsätter en stabil och entydig Mans-kategori. Lite uppluckring och nyansering av könsdualismen är på det stora hela taget trevligt och hälsosamt, tänker jag, och framför allt gynnar en mjukare linje de sexuella minoriteterna och räddar människors liv. Så låt oss välkomna det med öppna armar och sinnen, även om det kan vara lite omskakande nu och då. Fler kön åt folket!

Ps. Missa inte Nino Micks artikel i Feministiskt perspektiv, och diktsamlingen Tjugofemtusen kilometer nervtrådar. Se också Ana Rekas svar på Ekis artikel.